

Bakgrunn for vedtak

Grytavatnet kraftverk

Ørskog kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Grytavatnet kraftutbygging
Referanse	201200950-35
Dato	13.04.2015
Notatnummer	KSK-notat 44/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Kirsten Marthinsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

I Vaksvikelva er det søkt om tillatelse til å bygge tre småkraftverk. Det er Vaksvik nederst, Kverve i midten og Grytatvatnet kraftverk øverst. Grytatvatnet kraftverk vil utnytte et fall på 255 m i Vaksvikelva, fra inntaket på kote 475 ned til kraftstasjonen som får utløp på kote 220. Inntaksdammen er tenkt som et ca. 10-20 m langt og 2 m høyt coandainntak. I tillegg skal Litlebotnelva overføres til inntaket i en ca. 70 meter lang åpen kanal. Vannet i Vaksvikelva skal føres til kraftstasjonen gjennom et 3,5 km langt nedgravd rør. Fra eksisterende vei vil det bli bygget en kort, permanent tilkomst til inntaket. Det søkes også om å oppruste og forlenge eksisterende vei til kraftstasjonen (220 m). Middelvannføringen ved inntaket er 0,875 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 2,19 m³/s, med en installert effekt på 4,3 MW. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 3500 m lang strekning i Vaksvikelva. For å bøte på dette har søker planlagt å slippe en minstevannføring på 50 l/s om sommeren.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 13,5 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Ørskog kommune har ikke uttalt seg. **Fylkesmannen i Møre og Romsdal** frarådet utbygging etter de opprinnelige planene på grunn av konflikt med rikmyr. Rørtraseen ble endret etter befaring. Ørskog er et av kjerneområdene i fylket når det gjelder rikmyr. Myrkantmark og rikere myrflater i lavlandet er vurdert som en sterkt trua naturtype. Området ved Vaksvikfjellet og Grytalisetra er mye brukt til friluftsliv til alle årstider. **Møre og Romsdal fylkeskommune** fraråder konsesjon til Grytatvatnet kraftverk før det er gjort nærmere vurderinger av alternativ utbygging med inntak lengre ned i vassdraget. De peker på at området ved Grytalisetra er et viktig friluftslivsområde lokalt og regionalt, og bør ha markedsføringsverdi for lokalt reiseliv. Tiltaket fører til uønsket tap av INON-areal i områder hvor inngrepsfrihet er en viktig kvalitet for friluftslivet. **Statens vegvesen** mener Grytatvatnet kraftverk ikke vil omfatte tiltak som krever særskilt avklaring/tillatelse fra dem. **Istad Nett AS** uttaler at ny 420 kV-linje Ørskog-Høyanger vil gi kapasitet i overordnet nett. De overlater til områdekonsesjonær å uttale seg om eventuelle begrensninger i 22 kV-nettet. **FNF Møre og Romsdal** fraråder bygging av alle de tre kraftverkene som er planlagt i Vaksvikelva på grunn av samlet belastning på elvene rundt Storfjorden. Av de tre er det etter FNF sin vurdering Grytatvatnet som vil ha minst konsekvenser, men de ber om at inntaket trekkes ned nærmere eksisterende inngrep. FNF legger også vekt på INON og synlighet fra turområder. **Miljøpartiet De Grønne i Møre og Romsdal** fraråder alle de omsøkte kraftverkene i Ørskog og Sykkylven. De legger vekt på bevaring av urørte elvedaler og samlet belastning i et område med mye kraftutbygging, og trekker her særlig fram Grytatvatnet, Huna og Kroken. I tillegg trekker de fram konsekvenser for sjøørret. **Øivind Sønnerland Kleppe** uttaler seg på vegne av padlemiljøet på Sunnmøre. Vaksvikelva padles fra kote 235 (samløpet mellom Midtelva og Vaksvikelva) og ned til fjorden. Grytatvatnet kraftverk påvirker derfor i liten grad padlemulighetene.

NVE mener at de største ulemper forbundet med Grytavatnet kraftverk er negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og naturtyper. Vi legger vekt på terrengpåvirkning som følge av tekniske inngrep i øvre del, hvor det å få rørgata ut fra bekkedalen vil medføre betydelige inngrep. Vi legger også vekt på at rørgata vil medføre drenering av store myrområder, og at intakte myrer i lavlandet er en naturtype i tilbakegang. Inngrepene vil være godt synlige fra friluftsområder som er viktige både lokalt og regionalt. Området ved Grytalisetra er mye brukt av folk i Ålesundsregionen og NVE mener inngrepene vil ha betydelige konsekvenser for både landskap og friluftsliv. I tillegg legger NVE vekt på den samlede belastningen ved tre kraftverk i samme vassdrag. NVE mener at ulemper i liten grad kan avbøtes.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulemper ved bygging av Grytavatnet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Innhold

Sammendrag	1
Pakkebehandling	3
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	9
NVEs vurdering	12
NVEs konklusjon	17
Vedlegg	18

Pakkebehandling

NVE har hatt til sluttbehandling ni søknader om bygging av småkraftverk i Ørskog og Sykkylven kommuner for å avdekke eventuelt samlede virkninger av utbyggingene som ikke kommer frem eller som blir mindre fremtredende dersom den enkelte sak vurderes for seg. Ved oppstart av pakkebehandlingen var det ti saker, men én av sakene ble avslått på et tidlig tidspunkt. Det er følgelig ni søknader som har vært gjenstand for en samlet behandling med samtidig høring og befaring. En slik tilnærming er i tråd med naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning, og OEDs egne retningslinjer for behandling av små vannkraftverk fra 2007 der sumvirkninger omtales. Følgende kraftverk er med i den videre vurderingen:

Kraftverk	Søker	Kommune	Effekt (MW)	Produksjon (GWh/år)
Gimsdalselva	Gimsdalselva fallrettslag	Sykkylven	4,0	12,5
Aurdal	Aurdalselva Fallrettslag AS	Sykkylven	2,3	8,1
Nedre Huna	Huna Kraft AS	Sykkylven	1,95	6,1
Øvre Huna	Huna Kraft AS	Sykkylven	2,6	7,6
Vaksvik	Vaksvik Kraft	Ørskog	2,5	5,7
Ørskogelva	Ørskogelva SUS	Ørskog	5,5	15,5
Vestre	Vestrekraft SUS	Ørskog	2,3	6,5
Grytavatnet	Grytavatnet kraftutbygging	Ørskog	4,3	13,5
Kverve	Grytavatnet kraftutbygging	Ørskog	4,7	14,6
Sum			21,9	89,6

Søknad om bygging av Kroken kraftverk i Sykkylven ble avslått etter høringsrunden men før befaring da tiltaket ville være i direkte strid med OED sine retningslinjer for små vannkraftverk. Vi viser til vårt vedtak i saken av 01.09.2014.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra **Grytavatnet kraftutbygging**, datert 24.3.2014:

Grytavatnet kraftutbygging v. interimstyret ønsker å nytte eit vassfall i Vaksvikelva (100.3z) i Ørskog kommune i Møre og Romsdal Fylke til kraftproduksjon, og søker med dette om følgjande løyve:

I Etter vassressurslova, jf. § 8, om løyve til:

- å byggje Grytavatnet kraftverk som omtalt i vedlagt utgreiing.
- overføring av Littlebotnelva til Vaksvikelva (Vakså) om lag 100 m overfor dagens samløp med ein om lag 70 m lang kanal.

II Etter energilova om løyve til:

- bygging og drift av Grytavatnet kraftverk, med tilhøyrande koplingsanlegg og kraftliner som skildra i søknaden.

Grytavatnet kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	12,5
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	27,59
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	70
Middelvannføring	l/s	875
Alminnelig lavvannføring	l/s	97
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	166
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	111
Restvannføring		1285
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	475
Avløp	moh.	220
Lengde på berørt elvestrekning	m	3500
Brutto fallhøyde	m	255
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,6
Slukeevne, maks	l/s	2190
Minste driftsvannføring	l/s	110
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	50
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	0
Tilløpsrør, diameter	mm	1000/1100
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	3490
Installert effekt, maks	MW	4,3
Brukstid	timer	3140
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	4,2
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	9,3
Produksjon, årlig middel	GWh	13,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	50,7
Utbyggingspris	kr/kWh	3,75

Grytavatnet kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	4,75
Spenning	kV	< 1

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	4,75
Omsetning	kV/kV	< 1/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	800
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Grytavatnet kraftutbygging består av flertallet av grunneierne med eiendom som grenser til Vaksvikelva mellom kote 70 og 475, samt de som har rettigheter i felles utmark. Sunnmøre Jordskifterett har avsagt dom om bruksordning for grunneierne. Grytavatnet kraftutbygging (SUS) ledes foreløpig av et interimstyre.

Beskrivelse av området

Vaksvik er ei bygd i Ørskog kommune, om lag 9 km sørøst for kommunesenteret Sjøholt ca. 5 mil øst for Ålesund. Landskapet ved Storfjorden er åpent og preget av jordbruk, mens store myr- og skogsområder omkranser kulturlandskapet. Høyfjellsområdene danner bakgrunn for landskapsbildet. Fjelltoppene strekker seg opp over 1000 meter, med Lauparen som høyeste topp 1434 moh. Tregrensa går ved om lag 500 moh. Vaksvikelva er ei flomelv som reagerer spontant på nedbør. Store deler av nedbørfeltet er myr og torvmyr med stor evne til å holde på vann, og i tillegg til en liten sjøprosent gir det elva mer stabil vannføring enn naboelvene. På utbyggingsstrekningen har elva nokså jevnt fall. Den renner først dypt nedskåret i en elvedal, før terrenget på sidene flater ut i nedre del. Det er noe lauvskog langs elva. Bunnsubstratet er hovedsakelig grov stein, men også noe fjell. Elva er lite synlig i landskapet, det man ser er et søkk som markerer hvor elva går. Ovenfor elvedalen er det store, åpne myrflater, og det er der rørgata er planlagt.

Teknisk plan*Reguleringer og overføringer*

Prosjektet er ikke planlagt med reguleringer. Det er planer om å overføre Littlebotnelva til Vaksvikelva med en ca. 70 meter lang kanal bort til hovedinntaket. Det vil føre til at de nederste ca. 100 meterne av Littlebotnelva, fra overføring til samløp Vaksvikelva vil bli tørrlagt.

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 475, like oppstrøms samløpet Litlebotnelva-Vaksvikelva. Det er planlagt som et coandainntak med høyde ca. 2 meter og lengde 9-18 meter, avhengig av type rist (lysåpning 1 eller 2 mm). I tillegg vil det bli behov for en samlelum på om lag 100 m^3 , som tilsvarer ca. 4x4 meter grunnflate og 4 meter høyde, og et tørrkammer med plass til de nødvendige tekniske installasjonene. Neddemt areal vil bli om lag 250 m^2 .

Vannvei

Fra inntaket er rørtraseen planlagt på sørsida av elva. Den vil bli om lag 3490 meter lang og rørdiameter vil bli 1000 mm. Støpejernsrør i nedre del og 1100 mm. GRP-rør i øvre del. Terrenget er utfordrende i øvre del, hvor en bratt elveskråning må forseres. Videre vil røret hovedsakelig gå i myr, blandet med små partier bjørkeskog og furuskog. Det vil bli lite behov for sprenging i traseen. Det er planlagt midlertidig anleggsvei langs rørgata, og anleggsbredden er anslått til 20 meter.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt ved elva på kote 220. Her er det fjell i dagen og fundamentet vil være godt. Det vil bli montert en peltonturbin med maksimal slukeevne 2190 l/s, tilsvarende 250 % av middelvannføring. Generatoren vil ha en effekt på 4,3 MW og spenning 0,69 eller 0,99 kV. Kraftstasjonsbygget vil få en grunnflate på ca. 80 m^2 . Utforming av stasjonen er ikke angitt.

Nettilknytning

Kraftverket er planlagt tilknyttet eksisterende 22 kV-ledning Giskemo-Stordal. Nettilknytningen blir en ca. 800 meter lang jordkabel som hovedsakelig vil følge Hjellesetervegen.

Veier

Det er planlagt ny, permanent vei til kraftstasjonen. Det blir en ca. 190 meter lang avstikker fra Hjellesetervegen. Langs rørgata er det planlagt midlertidig anleggsvei, og det er ikke planlagt permanent veitilkomst til inntaket.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli behov for større massedeponier. Omfyllingsmasse må tilkjøres og mellomlagres ved Hjellesetra, det er snakk om ca. $5\text{-}6000 \text{ m}^3$. Overskuddsmasser fra vannveien vil bli benyttet til arrondering etter bygging og er ellers tenkt plassert i terrenget.

Arealbruk

Inntak og overføring er anslått å kreve om lag 1500 m^2 i anleggsperioden og 600 m^2 permanent. Rørgate vil kreve ca. 70.000 m^2 og riggområde ca. 7000 m^2 . Kraftstasjonsområdet med tilkomstvei vil kreve ca. 2500 m^2 i anleggsfasen og ca. 1550 m^2 permanent. I tillegg kommer nettilknytningen, hvor det må graves en ca. 800 meter lang og 1 meter bred grøft. Denne vil seinere gro til.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Hele arealet ligger innenfor LNF-område i kommunens arealplan.

Samlet plan (SP)

Det omsøkte prosjektet er under dagens grense for kravet om behandling i Samlet plan, som er på 10 MW/50 GWh.

I Samlet plan ble det utarbeidet et prosjekt med overføring fra ca. kote 450 i Vaksvikelva til Dyrkornvatnet på ca. kote 387 i Dyrkornvassdraget (SP-rapport Dyrkorn. 420 Dyrkornelva, mai 1984). Dyrkornvatnet skulle være inntaksmagasin for et kraftverk med utløp til fjorden. Vi ser ikke i SP-rapporten hvilken inntakshøyde som var forutsatt for Vaksvikelva, men ut fra tegning og oppgitt feltareal ser det ut til å være noe nedenfor inntaket for det nå omsøkte Grytuvatnet kraftverk (som er på kote 475). Prosjektet ble plassert i kategori I.

Dyrkorn kraftverk ble satt i drift i 2011 uten overføring fra Vaksvikelva, og med inntak nedenfor Dyrkornvatnet (ca. kote 225). En utbygging med overføring fra Vaksvikelva ville vært relativt kostbar, og ble også ansett som kontroversiell. Søkeren, Tafjord Kraftproduksjon, gikk derfor ikke videre med dette alternativet.

I flg. vannressursloven § 22, 2. ledd kan bare Olje- og energidepartementet (OED) gi konsesjon til vassdragstiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i Samlet plan er disponert til kraftutbygging.

I sin innstilling til OED datert 11.1.2008 var NVEs vurdering at en utbygging av Dyrkorn kraftverk i henhold til søknaden ikke ville være til hinder for en eventuell utvidelse av kraftverket med overføring av Vaksvikelva på et senere tidspunkt dersom utbygger ønsker dette, og under forutsetning av at konsesjonsmyndigheten gir tillatelse til tiltaket.

OED ga tillatelse til utbygging av Dyrkorn kraftverk som omsøkt i brev datert 22. juni 2009. OED skrev også at det er lite sannsynlig at det opprinnelige prosjektet kan realiseres. Men også at en utbygging av Dyrkornelva i prinsippet ikke vil være til hinder for en eventuell framtidig overføring, men at en slik etappevis utbygging vil fordyre prosjektet. Her føyer vi også til at Dyrkorn kraftverk er bygd ut med et betydelig lavere fall enn i SP-prosjektet (ca. 225 meter mot ca. 387 meter i SP).

I SP-sammenheng kan en med grunnlag i SP-prosjektet fra 1984 se på Vaksvikelva og Dyrkornelva under ett, med mulighet til overføring fra den ene til den andre. I og med at Dyrkorn kraftverk allerede er bygd ut vil en overføring være fra Vaksvikelva, som i SP-prosjektet fra 1984. Vi har ikke sett detaljert på produksjon og kostnader ved overføring fra Vaksvikelva til Dyrkornelva/Dyrkorn kraftverk, men har foretatt noen enkle betraktninger og beregninger. Dette er sammenlignet med de omsøkte utbyggingene i Vaksvikelva.

Utbyggingene i Vaksvikelva gir:

Kraftverk	Produksjon GWh/år	Kostnad mill. kr	Spes. kostnad kr/kWh
Grytavatnet	13,5	54	4,0
Kverve	17,0	57	3,4
Vaksvik	5,9	26	4,4
Sum	36,4	137	3,8

Det er brukt kostnadsnivå 2015.

Søknadenes produksjon for Kverve kraftverk og Vaksvik kraftverk er korrigert i samsvar med vurderinger av NVE. Det kan tenkes (minst) tre alternativer for overføring fra Vaksvikelva.

1. Overføring til Dyrkornelva fra samme høyde i Vaksvikelva som i SP, og økning av installasjonen i Dyrkorn kraftverk
2. Overføring til Dyrkornvatnet som i SP-prosjektet, bygging av et kraftverk som nytter fallet fra Dyrkornvatnet til inntaket for Dyrkorn kraftverk
3. Overføring fra Vaksvikelva til inntakshøyden for Dyrkorn kraftverk, og en utvidelse av Dyrkorn kraftverk

Alle alternativene gir redusert produksjon i Vaksvikelva, og krever kostbare overføringer til Dyrkornelva. Overføringene gir økt produksjon i Dyrkornelva, men redusert potensial i Vaksvikelva. Dette medfører at ingen av overføringsalternativene gir bedre utnyttelse av kraftpotensialet, og kostnadene er vesentlig høyere både i kroner og i kroner per kWh. Dette bør være tilstrekkelig dokumentasjon på at en overføring fra Vaksvikelva er en dårlig og uaktuell utnyttelse både ressursmessig, økonomisk og miljømessig. Det beste alternativet er utvilsomt å bygge ut i Vaksvikelva framfor overføring til Dyrkornelva. Tallene og konklusjonene er så klare at vi ikke går detaljert inn på hvert enkelt alternativ.

NVE mener at overføring av Vaksvikelva til Dyrkorn kun er et teoretisk alternativ. Vi viser her til OEDs vedtak om konsesjon til Dyrkorn kraftverk, datert 22.6.2009:

«(...) Prosjektet i Samlet plan omfattet en overføring av øvre del av Vaksvikelva og Dyrkornelva til Dyrkornvatn, med en anslått årlig produksjon på 41 GWh. Ørskog kommune gikk i mot overføringen av Vaksvikelva pga. behovet for Grytavatnet som fremtidig drikkevannkilde, og ulemper for resipientforholdene i Vaksvikelva og sjøen. (...) Departementet vurderer at en utbygging av det opprinnelige prosjektet fremdeles vil komme i konflikt med vannforsyning og andre allmenne interesser. Prosjektet vil ha relativt høy utbyggingskostnad. Departementet anser det som lite sannsynlig at det opprinnelige Samlet planprosjektet kan realiseres. Utbygging av Dyrkornelva vil i prinsippet ikke være til hinder for en eventuell fremtidig overføring men en slik etappevis utbygging vil fordyre prosjektet. (...)»

Slik vi tolker det mente OED at overføringen av Vaksvikelva til Dyrkorn ikke lenger var aktuell.

Ut fra resultatene over mener vi at det her ikke kan sies at utbyggingene i Vaksvikelva reduserer vannkraften i et vassdrag som i Samlet plan er disponert til kraftutbygging, ref. vrl. § 22, 2. ledd. Her må man dessuten se på de to vassdragene under ett. Vi mener derfor at NVE kan fatte vedtak i saken og at det ikke er nødvendig med innstilling til OED for kraftverkene i Vaksvikelva.

Verneplan for vassdrag

Vaksvikelva er ikke vernet etter verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil redusere INON sone 2 med 1,8 km² og INON sone 1 med 1,8 km². Villmarkspregete områder blir ikke påvirket.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Tiltaket påvirker ikke områder vernet etter naturmangfoldloven eller kulturminneloven.

Eventuelle fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk

Verken Møre og Romsdal fylkeskommune eller Ørskog kommune har utarbeidet planer for små vannkraftverk.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 8.9.2014 sammen med representanter for søkeren, Møre og Romsdal fylkeskommune og Forum for natur og friluftsliv. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Ørskog kommune har ikke uttalt seg.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttalte i brev den 24.6.2014:

Fylkesmannen fraråder utbygging etter de foreliggende planene på grunn av konflikt med rikmyr. Ørskog er et av kjerneområdene i fylket når det gjelder rikmyr, og myrkantmark og rikere myrflater i lavlandet er vurdert som sterkt trua naturtyper. Kraftstasjonen bør flyttes lenger opp i vassdraget, eller en ny rørtrasé utredes. Området ved Vaksvikfjellet og Grytalisetra er mye brukt til friluftsliv til alle årstider.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttalte i epost den 7.7.2014:

Fylkeskommunen fraråder konsesjon til Grytavatnet kraftverk før det er gjort nærmere vurderinger av alternativ utbygging med inntak lengre ned i vassdraget. Området ved Grytalisetra er et viktig friluftslivsområde lokalt og regionalt, og bør ha markedsføringsverdi for lokalt reiseliv. Det er viktig at inngrep blir lite synlige fra turstier og topper. Tiltaket fører til uønsket tap av INON-areal i områder hvor inngrepsfrihet er en viktig kvalitet for friluftslivet. Tiltaket påvirker ikke automatisk fredete kulturminner. Fylkeskommunen ber om at nyere tids kulturminner blir tatt hensyn til.

Statens vegvesen uttalte i brev datert 17.6.2014:

Vegvesenet mener Grytavatnet kraftverk ikke vil omfatte tiltak som krever særskilt avklaring/tillatelse fra dem.

Istad Nett AS uttalte i e-post den 13.6.2014:

Ny 420 kV-linje Ørskog-Høyanger vil gi kapasitet i overordnet nett. Istad Nett AS overlater til områdekonsesjonær å uttale seg om eventuelle begrensninger i 22 kV-nettet.

FNF Møre og Romsdal uttalte i e-post den 7.7.2014:

FNF fraråder bygging av alle de tre kraftverkene som er planlagt i Vaksvikelva på grunn av samlet belastning på elvene rundt Storfjorden. Av de tre er det etter FNF sin vurdering Grytavatnet som vil ha minst konsekvenser, men de ber om at inntaket trekkes ned nærmere eksisterende inngrep. FNF legger også vekt på INON og synlighet fra turområder.

Generelt har FNF noen synspunkter på NVEs organisering av saksbehandlingen og erfaringer fra oppfølging av anlegg under/etter bygging. De mener at flere av biomangfoldrapportene og vurderingene av påvirkning på landskap og friluftsliv er dårlige, og dermed at kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt. De stiller seg tvilende til at småkraftutbygging slår sterkt positivt ut på bosetting og bygdeutvikling og viser til en rapport fra Høgskulen i Sogn og Fjordane. De stiller også spørsmålsteget ved utbygginger som ikke gir særlig kraft vinterstid, den perioden da behovet er størst. Målet i vanddirektivet bør være mål også for behandlingen av sakene i Ørskog/Sykkylven. Vannet bør føres tilbake til elva i anadrome vassdrag, slik at vandrende fisk finner veien opp i elva igjen. Drenering av myr bør unngås. Turstier (ofte langs vassdrag) er viktige for friluftsliv og folkehelse.

Miljøpartiet De Grønne (MDG) i Møre og Romsdal uttalte i e-post den 14.6.2014:

MDG fraråder alle de omsøkte kraftverkene i Ørskog og Sykkylven. De legger vekt på bevaring av urørte elvedaler og samlet belastning i et område med mye kraftutbygging, og trekker her særlig fram Grytavatnet, Huna og Kroken. I tillegg trekker de fram konsekvenser for sjørret. De mener søknadene er mangelfulle for temaene linjetilknytting og beredskap.

Øivind Sønnerland Kleppe uttalte seg via webskjema den 25.6.2014:

Kleppe uttaler seg på vegne av padlemiljøet på Sunnmøre. Vaksvikelva padles fra kote 235 (samløpet mellom Midtrelva og Vaksvikelva) og ned til fjorden. Grytavatnet kraftverk påvirker derfor i liten grad padlemulighetene (kraftverk kote 220). Elva er bra å padle fordi den kan benyttes av både nybegynnere og erfarne, den er lett tilgjengelig og nær tettbygde strøk. Kleppe setter også spørsmålsteget ved om det er riktig å bygge ut i det hele tatt, i og med at strømmen fra småkraftverkene i hovedsak produseres om sommeren og må eksporteres. Den bidrar dermed ikke til å dekke strømunderskuddet i regionen, som er ett av søkerens argumenter for utbygging.

Søkers kommentar til uttalelsene

Grytavatnet fallrettseigarlag kommenterte høringsuttalelsene slik i brev av 19.8.2014:

«(...) INON-OMRÅDE (Møre og Romsdal fylkeskommune):

I dette området er det andre inngrep frå tidlegare (hytter, naust og restar av demningar ved Grytavatnet og Litlebotnvatnet) som er meir synlege enn inntaket slik dette er prosjektert i søknaden.

Inntaket er ikkje plassert innanfor dagens INON-grenser, men vil redusere arealet i INON-sona noko. Området har heller ikkje villmarksstatus.

Inntaket vil ikkje vere synleg frå dei mest brukte turstiane, korkje på nordsida eller sørsida av elva – og svært lite synleg frå fjelltoppane – då mest som ein kulp i elva. Etter relativt kort tid vil overføringskanalen vere gjengrodd langs kantane – og verte opplevd som naturleg vassdrag.

Flytting av inntaket til kote 400 (M&R fylkeskommune), fører til;

1. relativt stort falltap, ca. 50 m

2. meir omfattande inngripen i den sørlege elvebarden for røytraseen. Dette for å oppnå god fallretning gjennom terrenget vestover, og vere medverkande til meir erosjon til elva.

3. dette inntaket vert meir synleg frå Grytalia-området og fjellområda rundt, då det må byggast noko større, og såleis vere meir i strid med INON-krava.

4. Ved flytting misser ein restvassføring frå Grytagrova, som med relativt mykje smeltevatn i sommarstida, vil vere ein svært viktig del av restvassføringa mellom inntak og kraftstasjon.

Røyrgate i dagen (FNF) er ikkje omtala i konsesjonssøknaden – den skal gravast ned.

Vedtak;

I prosjektplanen pkt. 2.2.4 s. 14 og 3.9 s. 50, er det gjort vurderingar for best mogleg plassering av inntak, både med omsyn til minst mogleg redusert INON og innsyn (Coandainntak- 1,5 - 2 m høgd) og minst mogleg inngripen i synleg elvebarde, for minst mogleg erosjon, og samstundes sikre mest mogleg restvassføring (Grytagrova, Fremsteelva og Midtelva) mellom inntak og kraftstasjon.

Søklar hevdar at inntaket slik det er beskrive i konsesjonssøknaden bør gjennomførast etter prosjektplanen – men at grunneigarane ved detaljreguleringa vil vere restriktive i å medverke til å finne den mest optimale løysinga for minst mogleg inngrep i naturen.

RIKMYR (jf. Fylkesmannen i Møre og Romsdal):

Vedtak;

Endring i konsesjonssøknad - pkt. 2.2.5 Vassveg:

Røytraseén mellom inntak ved Litlebotnelva og kraftstasjon ved Sætrehaugen vert endra for å unngå rikmyr i området.

Traseén følgjer høgdedraga vestover frå inntaket, vert lagt på sørsida av Hjellesætra og følgjer på sørsida av Hjellesætervegen vestover mot vegkryss til Visetsætra, og følgjer vidare mest i småskog og tørt terreng ned mot planlagt kraftstasjon.

Ved dette oppnår ein;

- 1. unngår å kome i konflikt med rikmyr i området (jf. Konesjonssøknad pkt. 2.2.5 og 3.6).*
- 2. unngår drenseffekt ved rørgata då vegen har deneringsgrøfter og skjer av terrenget frå tidlegare.*
- 3. sparar vel 1 km anleggsveg- og tilføringsvegar i høve tidlegare plan for trasé.*
- 4. mindre sårbare deponiplassar i anleggsperioden.*

Vedlagde kart viser plan for ny rørtrasé.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 12,5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 0,875 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 3,65 %, og nedbørfeltet har ingen breer. Avrenningen varierer noe fra år til år, og flommer kan forekomme både vår, sommer og høst. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 160 og 75 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 97 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,19 m³/s og minste driftsvannføring 0,11 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 50 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og ingenting resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 92,6 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon, mens NVEs beregning tilsier at om lag 85 % av vannet kan utnyttes.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 250 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 50 l/s i sommersesongen, vil dette gi en restvannføring på ca. 1285 l/s rett oppstrøms kraftstasjonen som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i en viss grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 20 dager i et middels vått år. I 14 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 1292 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at den omsøkte maksimale slukeevnen er svært høy og vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Vannkraft i Ørskog og Sykkylven kommuner

Det er utbygd ca. 55 GWh vannkraft i Sykkylven kommune per 4. kvartal 2014. Dette fordeler seg på 6 kraftverk med en samlet ytelse på ca. 15,1 MW. Det er per i dag ingen kraftverk som nylig har fått konsesjon eller er under bygging i kommunen. Det er ett kraftverk som har klaget på avslag og saken ligger nå hos OED til behandling. Det er søkt om totalt 37,2 GWh ny vannkraft i Sykkylven kommune og denne småkraftpakken står for ca. 34 GWh. Det resterende vannkraftpotensialet (utbyggingspris < 5/ kWh ved kostnadsnivå i år 2000, og < 8 kr/kWh oppjustert med NVEs kostnadsindeks for vannkraft per 1.1.2014) i Sykkylven er beregnet til ca. 89 GWh basert på NVEs kartlegging av småkraftpotensialet i 2004. De gjenværende prosjektene er gjennomgående små.

Gjennomsnittsproduksjonen for prosjektene med utbyggingspris opptil 3 kr/kWh (kostnadsnivå 2000) er 3,3 GWh/år. For de opptil 5 kr/kWh er gjennomsnittsproduksjonen 1,5 GWh/år. Vassdragene i Sykkylven som er urørt eller uten vannkraftsøknader er hovedsakelig korte og/eller renner ikke direkte ut i sjøen. Unntaket er Velledalselva.

I Ørskog kommune er det utbygd ett vannkraftverk med en produksjon på 3,3 GWh/år. Ett kraftverk har fått konsesjonsfritak, men fritaket har utløpt. Det er ingen kraftverk som nylig har fått konsesjon eller er under bygging per i dag. Det er søkt om 56,1 GWh ny vannkraft i Ørskog kommune og denne pakken står for hele denne andelen. Det resterende vannkraftpotensialet (>5/ kWh ved kostnadsnivå i år 2000, og > 8 kr/kWh oppjustert med NVEs kostnadsindeks for vannkraft per 1.1.2014) i Ørskog er beregnet til ca. 15,6 GWh basert på NVEs kartlegging av småkraftpotensialet i 2004. Bare ett av prosjektene er kostnadsestimert til opptil 3 kr/kWh (kostnadsnivå 2000). Sju prosjekter har estimert kostnad opptil 5 kr/kWh, med gjennomsnittlig produksjon 1,95 GWh/år.

Kartleggingen viser at søknadene som behandles i denne omgang vil stå for mesteparten av vannkraftproduksjonen i Ørskog kommune. Med de utbyggingene som er omsøkt er det de øvre og indre delene av vassdragene som vil bli stående igjen urørt. Flere av de omsøkte kraftverkene i Ørskog vil påvirke strekninger ned mot utløp i sjø, og de gjenværende elvene med utløp i sjø i kommunen er gjennomgående svært små og uten vannkraftpotensial. Den eneste større strekningen vil være nedre del av Ørskogelva, nedstrøms Vaglermo Giskemo kraftverk. Heller ikke denne vil kunne anses som fullstendig upåvirket.

I Sykkylven kommune er det resterende vannkraftpotensialet betydelig større, men her ser vi at de fleste av prosjektene er svært små. Det største potensialet vi har kartlagt er 8,24 GWh. Ettersom vannkraftpotensialet i kommunen ikke er uttømt, vil det kunne komme noen flere søknader og/eller søknader om konsesjonsfritak i kommunen. NVE ser imidlertid at det i dag bygges svært få av de minste vannkraftverkene. Derfor antar vi at mesteparten av vannkraften som vil bli bygget ut antakelig er omsøkt eller bygget nå.

Samlet ser vi at vassdrag med en viss størrelse og utløp til sjø begynner å bli utsatt, mens de fleste eksisterende kraftverkene ligger opp fra fjorden. Flere av dem berører likevel anadrom strekning. Derfor har NVE funnet det relevant å gjøre en dypere analyse av den samlede påvirkningen på anadrome strekninger langs denne delen av Storfjorden. Det er gjort i vedtakene til de sakene som berører anadrom strekning. Grytavatnet kraftverk berører ikke anadrom strekning, og det er derfor ikke drøftet i dette vedtaket.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Prosjektområdet til Grytavatnet kraftverk ligger i landskapsregion 22 Midtre bygder på Vestlandet, underregion Storfjorden. Regionen ligger som et belte mellom fjordmunningene og de indre bygdene.

Regionens sjøvendte landsider varierer fra milde, slake overganger til bratte og steile fjordsider. Landsida opp fra Storfjorden framstår nokså slak i Vaksvikområdet, mens den på Sykkylvensida av fjorden er betydelig brattere. Rennende vann er et gjennomgående karaktertrekk i regionens daler og lyden av rennende vann preger mange natur- og kulturmiljøer i dalbunnene. Det som særpreger fjordlandskapene i Norge er at de er bebygd, og jordbruk med grasproduksjon og beitedyr har i stor grad formet landskapet, særlig nede langs fjorden. I Vaksvikdalen er det dalens vide utstrekning med store dyrka areal i kontrast mot skog og åpne myrområder, og med de ruvende høgfjella i Lauparmassivet i bakgrunnen, som dominerer landskapsrommet. Selve elva er lite dominerende, der den renner skjult av lauvskog i en smal elvedal. Det meste av rørgata er planlagt i åpne myrområder hvor det er godt innsyn.

De tekniske inngrepene forbundet med bygging av kraftverket omfatter inntaksdam, overføring, rørgate og kraftstasjon. Inntaksdammen er planlagt i et søkk, og Litlebotnelva skal overføres dit i en åpen kanal. Det er planlagt en nokså stor dam, inntil 18 meter lang. Selve dammen vil ligge nokså skjult i terrenget. Like nedenfor inntaket må rørgata gjennom en nokså høy løsmasseskråning. Det vil innebære at man må grave røret dypt ned i skråningen for å unngå motfall. Her vil det etter NVEs mening bli et stort og svært synlig inngrep. Videre vil rørgata fortsette gjennom myr, og store myrområder vil dreneres. På sikt vil det føre til at landskapet endres ved at busk og kratt vokser opp på de etter hvert tørrere områdene. Området der kraftstasjonen er planlagt er nokså flatt og med fjell i dagen, og bygging vil ikke føre til spesielt store landskapsinngrep. Det er også vei nesten helt fram til kraftstasjonstomta.

Bygging av Grytavatnet kraftverk vil medføre tap av 1,8 km² INON sone 2, og 1,8 km² INON sone 1 vil omklassifiseres til sone 2. Møre og Romsdal fylkeskommune ser INON i sammenheng med friluftsliv og reiseliv i dette området, og ber om at inntaket flyttes lenger ned i elva for å minske inngrepene nær INON-områder med stor reiselivsverdi. Søker mener den omsøkte inntaksplasseringen vil være den beste både med tanke på fall, inngrep, synlighet og restvannføring i elva. NVE er enig i at konsekvensene ved å flytte inntaket lenger ned vil være større enn konsekvensene ved omsøkt inntaksplassering. I vurderingen legger vi liten vekt på INON relatert til reiseliv.

Området ved Grytalisetra brukes aktivt sommer og vinter. Det er flere hytter i området, og det er det mest brukte utgangspunktet for toppturer til Lauparen (1434 moh.). Turen til Lauparen er populær, og gås av folk fra hele regionen i tillegg til tilreisende. Prosjektområdet vil være godt synlig, både fra turens startpunkt ved Grytalisetra på grunn av det store inngrepet i løsmasseskråning, og fra høyereliggende områder hvor man får utsikt mot prosjektområdet. På UT.no beskrives turen slik:

«Lauparen er lett synlig fra Sunnmøre og fra Molde. Det er en av klassikerne som en hver Sunnmøring på ett eller annet tidspunkt besøker. Du får en utrolig flott utsikt over toppene rundt. En flott tur til en alpin tind. (...) Herfra (fra Vaksvik, NVEs anm.) er det ca. 5 km til bomvegen opp til Grytalisetra. Fra setra går en god sti opp til Grytavatnet og videre sør til skaret i Tongbotnen. Sørryggen går bratt opp langs svaberg og et parti med lett småklyving like ved toppen.»

Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i sin uttalelse at området ved Grytalisetra er et viktig friluftslivsområde lokalt og regionalt, og at det bør ha markedsføringsverdi for lokalt reiseliv. De mener det er viktig at inngrep blir lite synlige fra turstier og topper. Søker mener tiltaket vil være lite synlig fra stier og fjelltopper, mest vil inntaket være synlig som en liten kulp. NVE er uenig, idet vi mener inngrepene i øvre del av rørgata vil bli store.

I tillegg til turgåing brukes området noe til rideturer, jakt på hjort, rådyr og rype, og beiting av sau og storfe. Konsekvensene for disse aktivitetene vil være begrensede, og hovedsakelig gjelde anleggsperioden.

NVE legger vekt på at området er et mye brukt friluftsområde, at utbygging vil føre til dels store inngrep i området nedenfor inntaket, og at inngrepene vil være synlige fra friluftslivsområdet. Ifølge retningslinjene for små vannkraftverk bør landskapsinngrep sees i sammenheng med virkninger for tilknyttede interesser som blant annet friluftsliv og biologisk mangfold. NVE legger stor vekt på tiltakets konsekvenser for landskap og friluftsliv.

Naturmangfold

Naturtyper

I tiltaksområdet er det registrert en naturtype etter DN-håndbok 13. Det er en rikmyr, utformet som middelsrik fastmattemyr. Myra ligger like nedenfor Hjellesetra, i nærheten av planlagt kraftstasjon, og er gitt verdi B. Verdisettingen er begrunnet med at lokaliteten er nokså stor, intakt, har mange signalarter for rikmyr og potensial for funn av rødlistearter. Naturtypen rikmyr regnes som truet, og er svært sjelden på Sunnmøre. Myrene er under sterkt press på grunn av planer om bl.a. hyttefelt og kraftverk, i tillegg til at de tidligere har blitt dyrket opp i stor skala. Som Fylkesmannen påpeker er Ørskog-området et av kjerneområdene for rikmyr i fylket. Det er registrert mange forekomster av ulik størrelse og verdi. Fragmentering er en viktig årsak til tap av naturmangfold, ettersom det fører til at tapene som helhet blir større enn summen av delene. Når en naturtype eller art opptrer med stor utstrekning, enten i en enkelt forekomst eller mange forekomster i en klynge, mener NVE at det vil være viktig å unngå å splitte opp slike miljøer. Rørgata var opprinnelig planlagt gjennom rikmyrlokaliteten, men er flyttet på oversida av veien til Hjellesetra, slik at den bare vil berøre et lite areal i nedre del av lokaliteten. Slik rørgata opprinnelig var planlagt ville påvirkningen på naturtypen ifølge Dag Holtans biomangfoldrapport være stor. Den nye løsningen for rørgate er ikke vurdert av biolog. NVE vurderer det slik at løsningen vil føre til noe drenering av et mindre areal, men at påvirkningen og omfanget av påvirkningen vil være betydelig mindre enn i opprinnelig foreslått rørtrasé. NVE mener påvirkningen på rikmyrlokaliteten vil være akseptabel slik planene nå foreligger.

I tillegg til den registrerte rikmyrlokaliteten nede ved kraftstasjonen, vil mesteparten av rørgata på ca. 3,5 km gå gjennom myr. Dette myrområdet er fattig og uten spesiell botanisk interesse, men dreneringseffekten vil etter NVEs vurdering bli stor. Fylkesmannen påpeker i sin uttalelse at alle myrer i lavlandet i prinsippet er viktige, fordi naturtypen generelt er i tilbakegang på grunn av oppdyrking og andre inngrep. På befaring ble det diskutert mulige avbøtende tiltak, som å legge en duk rundt rør og omfyllingsmasser, slik at det kan etableres myr over røret igjen. Etter diskusjon med NVEs miljøtilsyn er vår erfaring at dreneringseffekten vil være omfattende, og at det ikke vil være mulig å etablere myr over røret i ettertid. NVE ser det som uheldig å drenere så store myrområder.

Arter

I rikmyrlokaliteten i nedre del av prosjektområdet ble det funnet en del kravfulle arter, som breiull, engmarihand og engstarr. Det er potensial for å finne andre og mer sjeldne rikmyrsarter.

Det er registrert et yngleområde for andefugl i området Vaksvikelva/Fremsteelva. Ettersom Fremsteelva ikke vil bli påvirket og restfeltet til Vaksvikelva i det aktuelle området vil ha bidratt med en del vann, mener NVE utbygging i liten grad vil påvirke yngleområdet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for nature, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Grytavatnet kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart, senest den 11.2.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Grytavatnet kraftverk finnes artene som er nevnt over, i tillegg til vanlig forekommende arter som nevnt i rapporten om biologisk mangfold. Det er beskrevet potensial for funn av rødlistearter som kvitkurle (NT), myggblom (NT) og solblom (VU). En eventuell utbygging av Vaksvikelvas øvre del vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 så lenge rørtraseen legges utenom rikmyrlokaliteten nede ved planlagt kraftstasjon.

NVE har også sett påvirkningen fra Grytavatnet kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Vi har sett bygging av Vaksvik, Kverve og Grytavatnet kraftverk i sammenheng. Vi ser at Grytavatnet og til dels Kverve kraftverk vil ha konsekvenser for myr i lavlandet, mens Vaksvik kraftverk ikke påvirker naturtypen myr. Stasjonær ørret og fossefall samt bunndyr vil bli påvirket i alle tre prosjekter. Her mener vi Vaksvik kraftverk vil ha liten konsekvens for ørret og bunndyr, ettersom utbyggingsstrekningen er kort og bratt. Kverve kraftverk vil antakelig ha størst konsekvenser, ettersom det har den mest varierte elveutformingen og flere mindre fosser som kan være reirplasser for fossefall. Grytavatnet kraftverk har et relativt stort restfelt, og har slik sett mindre konsekvens for fisk og bunndyr. Elva har ingen fosser på den aktuelle strekningen, og konsekvensen for fossefalls hekkeplasser vil være ubetydelig.

For en generell gjennomgang av utbygd og planlagt vannkraft viser vi til kapitlet *Vannkraft i Ørskog og Sykkylven kommuner*. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Det er et drikkevannsuttak på den strekningen som er planlagt fraført vann. Det forsyner 7-8 hytter på Grytalsetra med vann. Uttaket er ikke kvantifisert, men antakelig lite. Inntaket ligger nedstrøms

samløpet med Grytagrova, som vil bidra med en del restvannføring. NVE mener tiltaket vil ha liten konsekvens for vannforsyningen til hyttene.

Konsekvenser av kraftlinjer

Det er planlagt en 800 meter lang jordkabel som skal graves ned langs eksisterende vei. NVE mener konsekvensene av kraftlinjer vil være ubetydelige.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Grytatvatnet kraftverk vil gi 13,5 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som normal for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Grytatvatnet kraftverk kunne styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

NVE mener at de største ulempene forbundet med Grytatvatnet kraftverk er negative konsekvenser for landskap, friluftsliv og naturtyper. Vi legger vekt på terrengpåvirkning som følge av tekniske inngrep i øvre del, hvor det å få rørgata ut fra bekkedalen vil medføre betydelige inngrep. Vi legger også vekt på at rørgata vil medføre drenering av store myrområder, og at intakte myrer i lavlandet er en naturtype i tilbakegang. Inngrepene vil være godt synlige fra friluftsområder som er viktige både lokalt og regionalt. Området ved Grytalisetra er mye brukt av folk i Ålesundsregionen og NVE mener inngrepene vil ha betydelige konsekvenser for både landskap og friluftsliv. I tillegg legger NVE vekt på den samlede belastningen ved tre kraftverk i samme vassdrag. NVE mener at ulempene i liten grad kan avbøtes.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Grytatvatnet kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår søknaden om tillatelse til bygging av Grytatvatnet kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Vedlegg

Kart

